II Synod Diecezji Łowickiej

Etap I: Parafialny Zespół Synodalny

Spotkanie formacyjne 25.05-14.06.2026

Temat: WSPÓLNOTA

Tekst do rozważenia w domu
(*Katechizm Kościoła Katolickiego*, nr 751-780):

751 Słowo "Kościół" (*ekklesia*, z greckiego *ek-kalein* - "wołać poza") oznacza "zwołanie". Określa ono zgromadzenie ludu, na ogół o charakterze religijnym. Jest to pojęcie często używane w Starym Testamencie w języku greckim w odniesieniu do zgromadzenia ludu wybranego przed Bogiem, przede wszystkim zgromadzenia pod górą Synaj, gdzie Izrael otrzymał Prawo i został ustanowiony przez Boga Jego świętym ludem. pierwsza wspólnota tych, którzy uwierzyli w Chrystusa, określając się jako "Kościół", uznaje się za spadkobierczynię tamtego zgromadzenia. W niej Bóg "zwołuje" swój lud ze wszystkich krańców ziemi. Pojęcie *Kyriake*, od którego pochodzą *Church, Kirche*, znaczy: "ta, która należ do Pana".

752 W języku chrześcijańskim pojęcie "Kościół" oznacza zgromadzenie liturgiczne , a także wspólnotę lokalną lub całą powszechną wspólnotę wierzących. Te trzy znaczenia są zresztą nierozłączne. "Kościół" jest ludem, który Bóg gromadzi na całym świecie. Istnieje on we wspólnotach lokalnych i urzeczywistnia się jako zgromadzenie liturgiczne, przede wszystkim eucharystyczne. Kościół żyje Słowem i Ciałem Chrystusa, sam stając się w ten sposób Jego Ciałem.

753 W Piśmie świętym znajdujemy bardzo liczne obrazy i figury powiązane między sobą; za ich pośrednictwem Objawienie mówi o niezgłębionej tajemnicy Kościoła. Obrazy wzięte ze Starego Testamentu są różnymi wariantami pod stawowej idei, jaką jest idea "Ludu Bożego". W Nowym Testamencie wszystkie te obrazy nabierają nowego znaczenia przez fakt, że Chrystus staje się "Głową" tego Ludu, który jest więc Jego Ciałem. Pierwsze miejsce zajmują obrazy "wzięte z życia pasterskiego, z rolnictwa, z budownictwa, także z życia rodzinnego i zaślubin".

754 "Kościół jest *owczarnią*, której jedyną i konieczną bramą jest Chrystus Jest trzodą, której sam Bóg zapowiedział, że będzie jej pasterzem, i której owce, chociaż rządzone przez pasterzy - ludzi, są jednak nieustannie prowadzone i karmione przez samego Chrystusa, Dobrego Pasterza i Księcia pasterzy, który oddał swoje życie za owce.

755 Kościół jest *polem uprawnym* lub <<rolą Bożą>> (1 Kor 3, 9). Na tej roli rośnie stare drzewo oliwne, którego świętym korzeniem byli patriarchowie i na którym to drzewie dokonało się i dokona pojednanie Żydów i pogan. Rola ta jest uprawiana przez niebieskiego Rolnika jako winnica wybrana. prawdziwym Krzewem winnym jest Chrystus, udzielający życia i wzrostu latoroślom, którymi my jesteśmy; za pośrednictwem Kościoła trwamy w Nim, i bez Niego nic nie możemy uczynić.

756 Bardzo często Kościół jest nazywany <<*Bożą budowlą*>> (1 Kor 3, 9). Pan porównał siebie samego do kamienia odrzuconego przez budujących, który jednak stał się kamieniem węgielnym. Na tym fundamencie Apostołowie zbudowali Kościół; od tego fundamentu wziął on trwałość i spoistość. Ta budowla jest ozdabiana różnymi określeniami: <<jest domem Boga>>, w którym mieszka Jego *rodzina*; jest mieszkaniem Boga w Duchu; <<przybytkiem Boga z ludźmi>> (Ap 21, 3), a przede wszystkim świętą *świątynią*, która ukazywana jako sanktuarium zbudowane z kamieni, jest czczona przez świętych Ojców, a w liturgii jest słusznie upodobniona do Miasta świętego, nowego Jeruzalem. W tę świątynię, niby żywe kamienie, jesteśmy wbudowani tu na ziemi. Jan Ewangelista kontempluje to Miasto Święte, przy odnowieniu świata <<zstępujące z nieba od Boga, przystrojone jak oblubienica zdobna w klejnoty dla swego męża>> (Ap 21,1-2).

757 Kościół, nazywany także <<górnym Jeruzalem>> i <<naszą matką>> (Ga 4, 26), jest przedstawiany jako niepokalana *oblubienica* niepokalanego Baranka, którą Chrystus <<umiłował... i wydał za nią samego siebie, aby ją uświęcić>> (Ef 5, 25-26), którą złączył ze sobą węzłem nierozerwalnym i nieustannie ją <<żywi i pielęgnuje>> (Ef 5, 29)".

758 Aby zgłębić tajemnicę Kościoła, trzeba rozważyć przede wszystkim jego początek w zamyśle Trójcy Świętej oraz jego stopniową realizację w historii.

759 "Odwieczny Ojciec, najzupełniej wolnym i tajemniczym zamysłem swej mądrości i dobroci, stworzył cały świat, postanowił podnieść ludzi do uczestnictwa w życiu Bożym", do którego powołuje wszystkich ludzi w swoim Synu: "Wierzących w Chrystusa postanowił zwołać w Kościół święty". Ta "rodzina Boża" konstytuuje się i urzeczywistnia stopniowo w ciągu kolejnych etapów historii ludzkiej, według postanowień Ojca: Kościół więc "zapowiedziany w figurach już od początku świata, cudownie przygotowany w historii narodu izraelskiego i w Starym Przymierzu, założony <<w czasach ostatecznych>>, został ukazany przez wylanie Ducha, a osiągnie swoje wypełnienie w chwale na końcu wieków".

760 "Świat został stworzony ze względu na Kościół" - mówili chrześcijanie pierwszych wieków. Bóg stworzył świat ze względu na komunię w Jego Boskim

życiu, która realizuje się przez "zwołanie" ludzi w Chrystusie; tym zwołaniem" jest Kościół. Kościół jest celem wszystkich rzeczy i nawet bolesne wydarzenia, takie jak upadek aniołów i grzech człowieka, zostały dopuszczone przez Boga tylko jako okazja i środek do okazania całej mocy Jego ramienia, ogromu miłości, jakiej chciał udzielić światu.

Jak wolą Bożą jest czyn, a tym czynem jest "świat", tak Jego intencją jest zbawienie człowieka, i ta intencja nazywa się Kościołem.

761 Zwołanie ludu Bożego zaczyna się w chwili, w której grzech niszczy jedność ludzi z Bogiem oraz komunię ludzi między sobą. Zgromadzenie Kościoła jest w pewnym sensie reakcją Boga na chaos spowodowany przez grzech. To ponowne zjednoczenie dokonuje się tajemniczo w łonie wszystkich narodów: "W każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie" (Dz 10, 35).

762 *Przygotowanie* pośrednie do zgromadzenia Ludu Bożego zapoczątkowuje, powołanie Abrahama, któremu Bóg obiecuje, że stanie się ojcem wielkiego narodu. Przygotowanie bezpośrednie następuje wraz z wybraniem Izraela jako ludu Bożego. przez wybranie Izrael ma być znakiem przyszłego zjednoczenia wszystkich narodów. Jednak już prorocy oskarżają Izraela, że zerwał przymierze i że zachował się jak nierządnica. Zapowiadają oni nowe i wieczne Przymierze. "Chrystus ustanowił to Nowe Przymierze".

763 Urzeczywistnienie w pełni czasów zbawczego planu Ojca jest zadaniem Syna; taki jest motyw Jego "posłania". "Pan Jezus bowiem zapoczątkował Kościół swój, głosząc radosną nowinę, a mianowicie nadejście Królestwa Bożego obiecanego od wieków w Piśmie". Aby wypełnić wolę Ojca, Chrystus zapoczątkował Królestwo niebieskie na ziemi. Kościół jest "Królestwem Chrystusa obecnym już w tajemnicy".

764 "Królestwo to zaczyna jaśnieć dla ludzi w słowie, czynach i obecności Chrystusa". Przyjąć słowo Jezusa - to przyjąć "samo Królestwo Boże". Zalążkiem i początkiem Królestwa jest "mała trzódka" (Łk 12, 32) tych, których Jezus przyszedł zwołać wokół siebie i których On sam jest pasterzem. Stanowią oni prawdziwą rodzinę Jezusa. Tych, których zgromadził wokół siebie, nauczył nowego sposobu postępowania, a także swojej modlitwy.

765 Pan Jezus nadał swojej wspólnocie strukturę, która będzie trwała aż do całkowitego wypełnienia Królestwa. Przede wszystkim dokonał tego przez wybór Dwunastu z Piotrem jako ich głową. Reprezentując dwanaście pokoleń Izraela, są oni fundamentami nowego Jeruzalem. Dwunastu oraz inni uczniowie uczestniczą w posłaniu Chrystusa, w Jego władzy, a także w Jego losie. Przez wszystkie te działania Chrystus przygotowuje i buduje swój Kościół.

766 Przede wszystkim jednak Kościół narodził się z całkowitego daru Chrystusa dla naszego zbawienia, uprzedzonego w ustanowieniu Eucharystii i zrealizowanego na krzyżu. "Znakiem tego początku i wzrastania [Kościoła] jest krew i woda wypływające z otwartego boku Jezusa ukrzyżowanego". "Albowiem z boku umierającego na krzyżu Chrystusa zrodził się przedziwny sakrament całego Kościoła". Jak Ewa została utworzona z boku śpiącego Adama, tak Kościół narodził się z przebitego serca Chrystusa, który umarł na krzyżu.

767 "Kiedy zaś dopełniło się dzieło, którego wykonanie Ojciec powierzył Synowi na ziemi, zesłany został w dzień Zielonych Świąt Duch Święty, aby Kościół ustawicznie uświęcał i aby w ten sposób wierzący mieli przez Chrystusa w jednym Duchu dostęp do Ojca". Wtedy "Kościół publicznie ujawnił się wobec tłumów i zaczęło się rozszerzanie Ewangelii..." z Kościół, będąc "zwołaniem" wszystkich ludzi do zbawienia, ze swej natury jest misyjny, posłany przez Chrystusa do wszystkich narodów, aby czynić je uczniami.

768 Aby Kościół mógł wypełniać swoje posłanie, Duch Święty "uposaża go w rozmaite dary hierarchiczne oraz charyzmatyczne i przy ich pomocy nim kieruje...", "Kościół więc, wyposażony w dary swego Założyciela i wiernie zachowujący Jego przykazania miłości, pokory i wyrzeczenia, otrzymuje posłanie głoszenia Królestwa Chrystusa i Boga i zapoczątkowania go wśród wszystkich narodów oraz stanowi zalążek i początek tego Królestwa na ziemi".

769 "Kościół osiągnie swoje wypełnienie tylko w chwale nieba", w chwili chwalebnego powrotu Pana. Do tego dnia "Kościół kontynuuje swoją pielgrzymkę wśród prześladowań świata i pocieszeń Boga". Tu na ziemi czuje się na wygnaniu, z daleka od Pana, "tęskni do Królestwa w pełni dokonanego... i pragnie połączenia się z Królem swoim w chwale". Wypełnienie Kościoła w chwale - a za jego pośrednictwem wypełnienie świata - dokona się jedynie przez przejście ciężkich prób. Tylko wtedy "wszyscy sprawiedliwi, poczynając od Adama, <<od Abla sprawiedliwego aż po ostatniego wybranego>>, zostaną zgromadzeni w Kościele powszechnym u Ojca".

770 Kościół jest w historii, ale równocześnie ją przekracza. Jedynie "oczami wiary" można w jego rzeczywistości widzialnej dostrzec również rzeczywistość duchową, będącą nośnikiem życia Bożego.

771 "Chrystus, jedyny Pośrednik, ustanowił tu na ziemi swój Kościół święty, wspólnotę wiary, nadziei i miłości, jako organizm widzialny; nieustannie go podtrzymuje i przez niego rozlewa na wszystkich prawdę i łaskę". Kościół jest równocześnie:
- "społecznością wyposażoną w strukturę hierarchiczną i Mistycznym Ciałem Chrystusa;
- zgromadzeniem widzialnym i wspólnotą duchową;

- Kościołem ziemskim i Kościołem obdarowanym już dobrami niebieskimi". Te wymiary "tworzą jedną rzeczywistość złożoną, która zrasta się z pierwiastka Boskiego i ludzkiego".

Do istoty Kościoła należy to, że "jest on... ludzki i jednocześnie Boski, widzialny i wyposażony w dobra niewidzialne, żarliwy w działaniu i oddany kontemplacji, obecny w świecie, a jednak pielgrzymujący. Wszystkie te właściwości posiada w taki mianowicie sposób, że to, co ludzkie, jest podporządkowane Bożemu i skierowane do Bożego, widzialne do niewidzialnego, życie czynne do kontemplacji, a to, co doczesne - do miasta przyszłego, którego szukamy".

O pokoro! O wzniosłości! Namiocie Kedaru i sanktuarium Boga; mieszkanie ziemskie, królewski zamku; domu z gliny i królewska komnato; śmiertelne ciało i świątynio światła; w końcu, przedmiocie pogardy dla pysznych i oblubienico Chrystusa! Smagła jesteś, ale piękna, córo jerozolimska; a chociaż zmęczenie i boleść długiego wygnania czynią cię wybladłą, to jednak zdobi cię wdzięk niebieski.

772 Chrystus wypełnia i objawia w Kościele swoją własną tajemnicę jako cel zamysłu Bożego: "Wszystko na nowo zjednoczyć w Chrystusie" (Ef 1, 10). 518 Św. Paweł nazywa "wielką tajemnicą" (Ef 5, 32) oblubieńcze zjednoczenie Chrystusa z Kościołem. Ponieważ Kościół jest zjednoczony z Chrystusem jako swoim Oblubieńcem, także on sam staje się tajemnicą. Kontemplując w nim tę tajemnicę, św. Paweł pisze: "Chrystus pośród was - nadzieja chwały" (Kol 1, 27).

773 Taka komunia ludzi z Bogiem w Kościele przez miłość, która "nigdy nie ustaje" (1 Kor 13, 8), jest celem, do którego dąży to wszystko, co jest w nim środkiem sakramentalnym, związanym z tym światem, którego przeznaczeniem jest przeminięcie. "Cała jego struktura jest całkowicie podporządkowana świętości członków Chrystusa. Świętość mierzy się według <<wielkiej tajemnicy>>, w której Oblubienica odpowiada darem miłości na dar Oblubieńca". Maryja wyprzedza nas wszystkich "na drodze do świętości", która jest tajemnicą Kościoła jako Oblubienicy bez "skazy czy zmarszczki" (Ef 5, 27). Z tego powodu "wymiar maryjny Kościoła wyprzedza jego wymiar Piotrowy".

774 Greckie słowo *mysterion* zostało przetłumaczone na język łaciński za pomocą dwóch pojęć: *mysterium i sacramentum.* W późniejszej interpretacji pojęcie *sacramentum* wyraża precyzyjniej widzialny znak ukrytej rzeczywistości zbawienia, wskazywanej przez pojęcie *mysterium* - tajemnica. W tym sensie sam Chrystus jest "Tajemnicą (Misterium) zbawienia": *Non est enim aliud Dei mysterium, nisi Christus* - "Nie ma innej Tajemnicy Boga niż Chrystus". Zbawczym dziełem Jego świętego i uświęcającego człowieczeństwa jest sakrament zbawienia, który ujawnia się i działa w sakramentach Kościoła (są one nazywane przez Kościoły wschodnie także "świętymi misteriami"). Siedem

sakramentów to znaki i narzędzia, za pośrednictwem których Duch Święty rozlewa łaskę Chrystusa-Głowy, w Kościele, który jest Jego Ciałem. Kościół posiada więc i rozdziela łaskę niewidzialną, którą oznacza. Właśnie w tym analogicznym sensie jest nazywany "sakramentem".

775 "Kościół jest w Chrystusie jakby sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego". Bycie sakramentem *wewnętrznego zjednoczenia ludzi z Bogiem* jest pierwszym celem Kościoła. Ponieważ komunia między ludźmi opiera się na zjednoczeniu z Bogiem, Kościół jest także sakramentem *jedności rodzaju ludzkiego*. Taka jedność jest już w nim zapoczątkowana, ponieważ gromadzi on ludzi "z każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków" (Ap 7, 9); Kościół jest równocześnie "znakiem i narzędziem" pełnej realizacji tej jedności, która musi się jeszcze wypełnić.

776 Jako sakrament Kościół jest narzędziem Chrystusa. W Jego rękach jest "narzędziem Odkupienia wszystkich", "powszechnym sakramentem zbawienia", przez który Chrystus "ukazuje i zarazem realizuje tajemnicę miłości Boga do człowieka". Kościół "jest widzialnym planem miłości Boga do człowieka", planem, który pragnie, "aby cały rodzaj ludzki utworzył jeden Lud Boży, zrósł się w jedno Ciało Chrystusa i scalił się w budowie jednej świątyni Ducha Świętego".

W skrócie

777 *Słowo "Kościół" oznacza "zwołanie". Wskazuje ono na zgromadzenie tych, których Słowo Boże zwołuje, by utworzyli Lud Boży; karmieni Ciałem Chrystusa, sami stają się oni Ciałem Chrystusa.*

778 *Kościół jest równocześnie drogą i celem zamysłu Bożego: zapowiedziany w figurach w stworzeniu, przygotowany w Starym Przymierzu, założony przez słowa i czyny Jezusa Chrystusa, urzeczywistniony za pośrednictwem Jego odkupieńczego Krzyża i Jego Zmartwychwstania, został ukazany jako misterium zbawienia przez wylanie Ducha Świętego. Osiągnie swoje wypełnienie w chwale nieba jako zgromadzenie wszystkich odkupionych ziemi*.

779 *Kościół jest równocześnie widzialny i duchowy, jest społecznością hierarchiczną i Mistycznym Ciałem Chrystusa. Jest jeden", utworzony z elementu ludzkiego i elementu Boskiego. To czyni go tajemnicą, którą może przyjąć tylko wiara.*

780 *Kościół jest na tym świecie sakramentem zbawienia, znakiem i narzędziem jedności Boga i ludzi.*